

דף הנחיות בימים ההם בזמן הזה מערך 06

מה אנחנו עושים כאן?

את שמחת תורה תשפ"ד סביר להניח שלא נשכח.

כולנו זוכרים היטב את הרגע בו הבנו שמהו לא טוב קורה. הקפצה למילואים, עצירת ההקפות לתפילה, אזעקות בבוקר של חג ועדכונים בלתי פוסקים. מאותו רגע דבר לא חזר להיות כשהיה. מספרים בלתי נתפסים של נופלים, חטופים וכפועים. שברון לב נורא וכאב כמוהו לא חווינו מאז השואה.

יחד עם הכאב הגדול צצות ועולות שאלות ותהיות עמוקות. אלה שאלות שליוו את עם ישראל לאורך היסטוריה רווית טרגדיות וקשיים והן חוזרות ונוקשות על דלת ליבנו כיום, כאשר אנו שבים וחווים את קשר הדם ארוך השנים של העם שלנו.

בסדרת המפגשים הקרובה נדון ונשוחח יחד. נשאל שאלות וניתן מקום לכאב. לא להכל יהיה מענה, כמובן. נלמד כיצד התייחסו לשאלות הללו במשך שלושת-אלפים-וחמש-מאות שנים של היסטוריה יהודית, נאזין לדברי ימי הדורות וננסה לאסוף כוחות, יחד.

לימוד מהנה ומועיל!

מדברים על זה...

מדוע אנחנו כאן?

מה מטרות הקשר בינינו לבין ארץ ישראל?

בראשית

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (בראשית, א, א)

חושבים יחד
מהי מטרת תורת-ישראל?
מדוע מתארת התורה את בריאת העולם?

כח מעשיו הגיד לעמו

אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, שהיא מצוה ראשונה שנוצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית? משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים (תהילים קי"א), שאם יאמרו אמות העולם לישראל לסטים אתם, שכבשתם ארצות שקנה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של תפקיה היא. הוא ברא ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם, וברצונו נתנה מהם ונתנה לנו (רש"י).

בימים ההם
מדוע היתה צריכה התורה לפתוח במצוות קידוש החודש? האם התשובה הזו מתאימה כמענה לאמות העולם?

נתתי לנבוכדנצר

אנכי עשיתי את הארץ את האדם ואת הבהמה אשר על פני הארץ בכחי הגדול ובכחתי הגדולה ונתתי לה לאשר ישר בעיניי. ועתה אנכי נתתי את כל הארצות האלה ביד נבוכדנאצר מלך בבל עבדי וגם את חית השדה נתתי לו לעבדו (ירמיהו, כז, ה-ו)

אבני דרך
לאחר קריאת פסוק זה, כיצד אתם מבינים את דברי רש"י?

עוד חומש וחצי?

השאלות, מתבקשות. מדוע מצוות 'החודש הזה לכם' היא מצווה בה היה ראוי יותר לפתוח את ספר התורה? בהנחה שזו היתה הדרך הנכונה לפתוח, מדוע נעשה השינוי? רק בגלל אומות העולם? תורת-ישראל שינתה את פניה, הוסיפה חומש וחצי לשורותיה רק כדי שיהיו שנים שמונה? או שמא היה ביד עם ישראל טעון כלשהו אודות חלקת האדמה?

אבני דרך
בטרם נמשיך בהבנת דברי רש"י, נוסיף ונדון בדבריו <<<

OLAMI MENTORSHIP

מול מי הדיון?

עיון בדיון עצמו מעורר גם הוא תמיהה ראשית. מי מני הנשאים והנושאים? רשימת מפתח ויכוח בין 'אמות העולם' לבין ישראל ויכוח כזה יוצא מגדרו המקובלים של ויכוח בינלאומי רגיל. בין הכובש לכובש אין כאן דיון בנושאי שבעת העמים לבין הכובש הרגיל. עם ישראל יש כאן דיון נוסף-מולטי. כזה המקוץ את תושבי העולם כולו. הדיון מדוע כל אומות העולם מעורבים ביחסים שיש לנו מול ובשבט הארץ הזה?

לא זו בלבד אלא הדיון עצמו מפתיע למדי. הלא גם אנשי כנען לא יישוב בארץ סמוך מעולם גם הם כבשו את הארץ? מידי השערים בה טודם לכן, כמתועד בהמשך החומש. מדוע הבעות נהגו לניסיונות ויחי משלנו? מדוע לא תרמו על בני ישראל כדף התחממה האוניברסליים, אלה הראים בכובש דרך לניסיונות לשני בעלת על קרקע?

מול מי הדיון?

עיון בדיון עצמו מעורר גם הוא תמיהה. ראשית, מי ומי הנושאים והנושאים? רש"י מתאר ויכוח בין 'אומות העולם' לבין ישראל. ויכוח כזה יוצא מגדרו המקובלים של ויכוח טריטוריאלי רגיל, בין הכובש לכובש. אין כאן דיון בין אנשי שבעת העמים לבין הכובש הזה, עם ישראל. יש כאן דיון קוסמו-פוליטי, כזה המקיף את תושבי העולם כולו. מהו הדיון? מדוע כל אומות העולם מעורבים בו? כיכוח שיש לנו מול נכבשי הארץ הזו?

לא זו בלבד אלא הדיון עצמו מפתיע למדי. הלא גם אנשי כנען לא ישבו בארץ מאז ומעולם. גם הם כבשו את הארץ מידי הישעובים בה קודם לכן, כמתועד בהמשך החומש. מדוע הבעלות שלהם לגיטימית יותר משלנו? מדוע לא חלים על בני ישראל כללי המלחמה האוניברסליים, אלה הרואים בכיבוש דרך לגיטימית לשינוי בעלות על קרקע?

בכח הזכות

” נכנסו לעיר העתיקה בזכות הנצחון ושבתו אליה בזכות נצחון הזכות. לא בזכות הכח אלא בכח הזכות. אנו נכנסים בארץ-ישראל ובירושלים, ירוחל עד ירושלים וזו לא ארץ-ישראל על כולה כולה, ושל עם ישראל (מנחם בגין) ”

אבני דרך
מה משמעותה של זכותנו על הארץ?

בכח הזכות

נכנסנו לעיר העתיקה בזכות הנצחון ושבתו אליה בזכות נצחון הזכות. לא בזכות הכח אלא בכח הזכות. אנו נמצאים בארץ-ישראל ובירושלים, והחל על ירושלים חל על ארץ-ישראל כולה: כולה שלנו, ושל עם ישראל (מנחם בגין)

אבני דרך
מה משמעותה של זכותנו על הארץ?

כח!

המילה 'כח' בלשון הקודש משמעה פוטנציאל. כמו בביטוי 'להציא מן הכח אל הפועל'.

כאשר אלוקים מלמד את עם-ישראל את ספיר בריאת העולם הוא מגלה להם חזו מודעים. גם במציפי שוראים לכם הרוח עונפים - שי פוטנציאל אדיר, וגם בעולם החומר יש לכם משמעות-רוח.

קיום המצוות אינו מנותק מהעולם הזה אלא הוא הדרך הנכונה לזאת העשייה הבריאה ענפה. אי זא מספר מכם רק להתנסו בבחי הנכונה ובכחי המודרש ושם לקיים את מצוותי, אומר לנו כביכול בורא העולם אי משה מכם לממש את הפוטנציאל הגלום בעולם הגשמי ויחומרי.

אתם רואים אדמה ובוץ, אי מלה לכם כי זי יכולה להיות אדמת קודש. אתם רואים עולם של חומר, אי מיד לכם את כח מעשי, את הכח הטמון בעולם החומרי שבראתי.

כח!

המילה 'כח' בלשון הקודש משמעה פוטנציאל. כמו בביטוי 'להוציא מן הכח אל הפועל'. כאשר אלוקים מלמד את עם-ישראל את ספיר בריאת העולם הוא מגלה להם סוד מדהים. גם במעשיי שנראים לכם חוליים וגשמיים – יש פוטנציאל אדיר, גם בעולם החומר יש לכם משימת-חיים.

קיום המצוות אינו מנותק מהעולם הזה אלא הוא הדרך הנכונה לחיות בעולם הבריאה עצמו. אני לא מצפה מכם רק להתכנס בבתי הכנסת ובבתי המדרש ושם לקיים את מצוותי, אומר לנו כביכול בורא העולם, אני מצפה מכם לממש את הפוטנציאל הגלום בעולם הגשמי והחומרי.

אתם רואים אדמה ובוץ, אני יכולה להיות אדמת קודש. אתם רואים עולם של חומר, אני מגיד לכם את כח מעשי, את הכח הטמון בעולם החומר שבראתי.

הארץ- הקדושה!

הויכוח בין אומות העולם לבין עם ישראל אינו יכוח על גבולות, סכסוכים סגורים או על אדמה. הוא אחר לחלוטין, הוא יכוח על מקומו של האדם בעולם.

כך אומרים אומות העולם לישראל: עד היום חסרת הרוח טיפה משגפרי, נבדה ומספר על המפה. שטח שיהיה נתון לריבים ולסכסוכים כמו כל דתות הדת מקיימים בבחי התפילה ובאופן אישי את האדמה משותפת לכל העם האנושי, ללא הבדלי גזע ודת. אבל אתם, בני ישראל, הועלם ששיתם את המשפחה לחסות! לקחתם אדמה רגילה והפכתם אותה לאדמת-קודש. מרקט ענקית בני כל חלח הכתום את הארץ holy land. ארץ שכללי המשתק בה טונים לנמר.

הארץ-הקדושה!

הויכוח בין אומות העולם לבין עם ישראל אינו יכוח על גבולות. סכסוכים כאלה היו ויהיו לאורך הדורות. הויכוח הוא אחר לחלוטין, הוא יכוח על מקומו של האדם בעולם. כך אומרים אומות העולם לישראל: עד היום השטח היה שטח גיאוגרפי, נקודה נוספת על המפה. שטח שהיה נתון לריבים וסכסוכים כמו כל חלקת אדמה על פני הכדור. עד היום היה ברור שאת מצוות הדת מקיימים בבתי התיפלה ובאופן אישי ואילו האדמה משותפת לכל העם האנושי, ללא הבדלי גזע ודת. אבל אתם, בני ישראל, הגעתם ושיניתם את המשוואה לחלוטין! לקחתם אדמה רגילה והפכתם אותה לאדמת-קודש. מקרקע שנקראת בפי כל land הפכתם את הארץ ל'holy land, לארץ שכללי המשחק בה שונים לגמרי.

עולם של עליה

תשובתנו לאומות העולם היא המסר הראשון של תורת ישראל לכל אחד מאיתנו. אולם צודקים, אנו לא מושכים את עבודת האלוהים שלנו מעבודת האדמה. משמחו של ה'הידי' בעולם היא להשתמש בעולם המורכב שנברא עבורנו על מנת לדעו לטובת ה'הידי' או לא מנותקת מהאומה, או מרוממים ומרוממים וחד איתו. כלם, אומות העולם, נראה שיש קו ברור המפריד בין הדת לבין החיים, בין המיסות בטכני הדת לבין האכלי שגורים במסורת, או יודעים שיש להם אי אהודים כי העולם עצמו הוא המקום בו עלנו לעבוד, לקדש ולהתקדש.

עולם של עליה

תשובתנו לאומות העולם היא המסר הראשון של תורת ישראל לכל אחד מאיתנו.

אתם צודקים, אנחנו לא מנתקים את עבודת האלוהים שלנו מעבודת האדמה. משימתו של היהודי בעולם היא להשתמש בעולם המרהיב שנברא עבורנו על מנת להגיע למטרה הגדולה. אנו לא מתנתקים מהחומר, אנו מרוממים ומתרווממים יחד איתו.

לכם, אומות העולם, נראה שיש קו ברור המפריד בין הדת לבין החיים, בין המיסות וטקסי הדת לבין האוכל שקונים במכולת. אנו יודעים שזה לא כך. אנו יודעים כי העולם עצמו הוא המקום בו עלינו לעבוד, לקדש ולהתקדש.

מהו אדם?

המילה 'אדם' מיוצרת על ידי שתי אותיות: 'אד' ו'מ'. האות 'אד' מייצגת את האדמה, ו'מ' מייצגת את המורם. המילה 'אדם' מייצגת את האדם כמבט ראשון נראה מפרספקטיבה כי נזר הבריאה, האדם המורם ביותר שברא, נראה על שם שורשיו הארציים. מדוע לא נקרא האדם בשם שורשיו? האדם הגדול והמורם ביותר הוא זה שיש לו ערכים מוסריים, את הישגיו שלו על פני האדמה? עכשיו שאנו מבינים את חוכמת בריאת העולם כפי ש'אד' או מבינים גם את חוכמתו של האדם, משמחו של האדם אינה קדושתו או מורם, אלא הפוך. וההתעלות מרומם בן אדם, הפוך בדיוק, המשימה היא לזכור את

מהו אדם?

המילה 'אדם' מרמזת על ה'אדמה' ממנה נברא האדם. במבט ראשון נראה מפתיע כי נזר הבריאה, היצור המרומם ביותר שנברא, נקרא על שם שורשיו הארציים. מדוע לא נקרא האדם בשם שיזכיר את מעלתו הגדולה והמרוממת, את הייעוד שלו על פני האדמה?

עכשיו שאנו מבינים את מטרת בריאת העולם טוב יותר, אנו מבינים גם את מקומו של האדם. משימתו של האדם אינה להתנתק משורשיו הגשמיים ולהתעלם מהיותו בן אדמה. הפוך בדיוק, המשימה היא להכיר את האדמה ולרומם אותה, לקחת את החומר ולהשתמש בו בצורה נכונה וטובה.

יתרה מכך, אדמה היא פוטנציאל. מה שנזרע בה יצמח. תפקידנו כבני אדם לזרוע בעצמנו זרעים של קדושה ורוממות, להצמיח מתוך עולם החול שלנו עולם משמעותי, מרומם יותר ונכון יותר. אם נצליח לראות בעולם החומר את הפוטנציאל הגלום בו, אם נדע לממש ולהוציא אל הפועל את הכח שנמצא בבריאה כולה, אזי נצליח לעמוד בכבוד במשימה המיוחדת של כל אחד ואחת מאיתנו.

רוצים עוד?
סרקו והצטרפו
ל"אחים לנפש"

OLAMI MENTORSHIP

בזמן הזה

כיצד אנחנו יכולים להוציא מהכח אל הפועל ולממש את הפוטנציאל של העולם?
מה אנחנו נבקש לעשות כדי להפיק את המיטב המיטב מהעולם שלנו?

להערות והארות:
משה שמעון אופן
Moshe.oppen@gmail.com
055-553-0976

רוצים עוד?
סרקו והצטרפו
ל"אחים לנפש"

